

M A K Ó I FÜGGETLEN UJSÁG

Politikai napilap.

Főmunkatárs:

Dr. KISS PÁL.

Felelős szerkesztő:

ESPERTSIT JÁNOS.

Telefon szám 68.

Megint a drá- gaságról.

Makó, jul. 29.

Talán nincs még egy ilyen ország a világon, mint Magyarország, ahol annyit beszélnek a drágaságról és ahol olyan keveset tesznek ellene. A tegnapi nap ismét a drágaság jegyében virradt föl. Aromániai kereskedelmi szerződéssel kapcsolatban tegnap minden szónok arról beszélt a képviselőházban, hogy milyen rémes mértékben emelkedik a hus ára Magyarországon és hogy a balkáni államoknak megajánlott husbehozatali kontingens abszolúte nem fogja enyhíteni a magyar drágaságot. Végül mégis minden szónok azzal fejezte be a beszédét, hogy a Romániával kötött kereskedelmi szerződést elfogadja. Kimutatták, hogy például Angliában 1866 és 1906 között 86—130 fillérről 54—108 fillérré szállott le a hus ára: nálunk emelkedett. Kimutatták, hogy 1899 és 1906 között a marhahus ára Berlinben 18.8 százalékkal, Bécsben 10.6 százalékkal és Budapesten 37.4 százalékkal emelkedett; de azért a román kereskedelmi szerződésre vonatkozó törvényjavaslatot azzal ajánlotta a földművelésügyi miniszter elfogadására, hogy csak tessék elfogadni ezt a javaslatot, agrárius urak. Ne tessék félni, a romániai husbehozataltól nem lesz olcsóbb a hus. És mialatt a képviselőházban a drágaságról disputáltak, addig a szarvasmarhavasáron négy koronától hat koronáig megdrágult az élő hus ára métermázsánként, ami átszámítva leölt állat husára kilónként 10—22 filléres ár-emelkedést jelent. Azt mondják, hogy a száj- és körömifajás járványán kívül a marhakereskedők és a marhabizomnyosok is összefogtak az élő marha árának a felhajtása érdekében. Mert velünk szervesetlen fogyasztó publikummal mindenki tehet, amit

akar. Kedvére drágíthatják meg a mi mindennapi elesegünket; kedvére uzsorázhat ki bennünket mindenki. Ki az ördög törődik az ilyenivel. A kormány [elzárja a romániai és szerbiai határt az élő állat behozatala elől, nehogy valamiképpen olcsóbbá tegye a húst az élő állatbehozattal és nehogy valamiképpen megnehezteljenek az agráriusok. Miránk fogyasztókra csak akkor gondol a kormány, amikor adót kell fizetni.

Ez a mai helyzet. Folyton beszélnek a drágaságról, mert beszélni, szónokolni azt tudnak, közben pedig a drágaság egyre nő, egyre gyarapszik.

□ A horvát válság. A horvát bán ma reggel Budapestre érkezett. Megvárta Zágrábban a koalíció tárgyalását, aztán Budapestre utazott, ahol ma egész nap tárgyal a miniszterelnökkel.

A koalíció éjjel tartott ülésén az összes szavazatokkal egy ellen határozatot fogadott el, mely alapul fog szolgálni egy a bánnal kötendő új kompromisszumra. Ezt a határozatot ma délelőtt véglegesen megszövegezték és válaszul a bán levelére elküldik a bánnak. Hogy mi van a határozatban, azt egyelőre titkolják, de híre jár, hogy a határozat tenorja abban az irányban mozog, hogy a bán el nem fogadott lemondása által a régi paktum érvénytelenné vált és új helyzet állott elő. Most tehát mindkét félnek szabad keze van és a koalíció hajlandó a bánnal tárgyalásba bocsátkozni.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Makó, jul. 29.

Berzeviczy Albert elnök negyed tizenegy órakor megnyitja az ülést. Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Gróf Károlyi Mihály szavai helyreigazítása címén kér szót és Sándor Pállal szemben hangsúlyozza, hogy igenis van különbség közvetítő kereskedelem és kereskedelem között. A közvetítő kereskedelem az, mely a kereskedelem hivatásával ellenkezően a fogyasztókat és termelőket egymástól eltávolítja.

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy ne folytasson érdemleges vitát, hanem maradjon szavai helyreigazításánál.

Gróf Károlyi Mihály csak a közvetítő kereskedelem visszaélései ellen szólal fel, nem a kereskedők személye ellen. Sándor Pál további támadásaira később fog válaszolni.

A román kereskedelmi szerződés.

Gr. Bánffy Miklós: Azért szólok fel, mert a javaslatban sok az erdélyi vonatkozás. A husbehozatal bizonyos mértékben szükségesnek tartja. A drágaság kérdésében egyetért Serényi miniszterrel. A drágaságot a behozatal és az erre kapcsolatos vámok befolyásolják nagy mértékben. Erre vonatkozólag Németországból hoz fel példát. A szövetkezetekről szólva, azokat szükségeseknek tartja, mert a fogyasztók érdekeit szolgálják. Célolja azt a tegnap elhangzott kijelentést, hogy az erdélyi ipar a vámháboru miatt pusztult volna el. — Hangoztatja egy erdélyi akció szükségességét az ipar és kereskedelem felsegítésére. Elfogadja a javaslatot.

Hieronymus Károly kereskedelmi miniszter: A vámháboru eddig megakadályozta az ipari kivitelünket, ezért köti a kormány ezt a szerződést. A függetlenségi párt szónoka azt állítja, hogy az idő rosszul van megválasztva és a szerződés csak Ausztriát szolgálja. Ami az idő megválasztását illeti, azért a múlt kormány felelős, de ő ezért a múlt kormányt nem vádolja, mert az kénytelen volt az annexió következtében a szerződést akkor előterjeszteni. Különben is az időt nem tartja éppen kedvezőtlennek. Az az ellenvetés pedig, hogy a szerződés csak Ausztria érdekeit szolgálja nem áll, mert a szerződésben éppen Erdély iparának fellendítésére vannak igen üdvös intézkedések.

A romániai nyerstermények behozatalát csak csak a közös vámterülettel lehet megakadályozni. Ausztriai kivitele Romániába abszolút vámokban sokkal nagyobb, mint a miénk és ez mindaddig így lesz, míg mi Ausztriával ebben a gazdasági viszonyban leszünk. A mi kivitelünk azonban arányban a termelésünkkel Ausztriánál sokkal kedvezőbb. (Ugy van.) Attér a drágaság kérdésére. A drágaságot nem a kereskedelem okozta. A kereskedelem ellenkezőleg csökkentette a drágaságot azzal, hogy az árutat odaviszi, ahol azoknak szükében vannak és ezzel az árkülömbégeket kiegyenlíti. Vannak ugyan visszaélések a kereskedelemben, de ezekért az egész kereskedelmet okolni képtelenség. (Ugy van.) A fogyasztási szövetkezetekről szól. Ezek sem működhetnek kifogás-

tanul, nem árulják azokat a cikketeket, amelyekből a kereskedő a maga rezsijét fedezi. Ebből következik, hogy a kereskedőt fogyasztási szövetkezetekkel pótolni nem lehet. (Ugy van) A szerződés nem nyújt többet Romániának, mint a mennyit Magyarországnak, mint a mennyit Magyarországnak a maga érdekeinek csorbítása nélkül nyújthat. Kéri tehát a javaslata elfogadását. (Éljenzés)

Haller István (néppárti) Szerényi József és Sándor Pál beszédére reflektál hosszasan. Védelmébe veszi a fogyasztási szövetkezeteket a kereskedelmi miniszterrel szemben. A husdrágaságot csak úgy szüntethetik meg, ha az állattenyésztés intenzívitását pedig az állatbiztosítással lehet legcélszerűbben előmozdítani. Külföldön mindenütt fényesen bevált ez az intézmény. Ha a kormány némely részben határozottabban nyilatkozik ezekről a kérdésekről, akkor a néppártnak a kereskedelmi szerződés életbeléptetése ellen, semmi kifogása nem lesz. Csatlakozik a Mezőssy Béla által ezután benyújtandó határozati javaslatához. (Derültség.) Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után

Mezőssy Béla polemizál Serényivel s mialatt Mezőssy beszél, annak minden passzusára rövid közbeszólással azonnal fel Serényi úgy, hogy egész párbeszéd fejlődik ki közöttük.

Ülés vége két órakor.

Vérbaj gyógyítása Makón.

Ehrlich tanár levele.

Makó, július 29.

Pár nappal ezelőtt szóva tettük lapunkban, hogy a vérbaj gyógyítása érdekében hatóságunk nem tett semmit ama világot megváltó szer beszerzésére, melyet Ehrlich Pál híres frankfurti orvostanár felfedezett.

Közleményünkre, mint arra olvasóink még élénken emlékeznek, Dózsa Lajos dr. kórházi főorvos választott Elmonda választásban, hogy ő mihelyt a világot izzagomba hozó gyógyszerrel az első hírek elterjedtek, ő nyomban irt a hírneves tanárnak Frankfurtba a gyógyanyagért. Mivel azonban a felfedezőnek a megfelelő anyag nem állott rendelkezésére, nem küldhetett.

Ugy látszik azonban, hogy Ehrlich Pál tanár nem feledkezett meg Dózsa Lajos kórházi főorvos megkereséséről, mert a mai nap folyamán levelet intézett a kórházi főorvoshoz, melyben jelzi, hogy a vérbajt gyógyító szérumból néhány üvegesével fog kü-

deni próbaoltások eszközése végett. Egyben a gyógyszer adagolására ad felvilágosítást, valamint elküldi Alt és Iversen tanároknak a kezelés mikéntjére vonatkozó leírásait.

Ehrlich tanár levele eredeti szövegben a következő:

Frankfurt a/M., 26. VII. 1910
Sehr geehrter Herr Kollege!

In Erwiderng Ihres gefälligen Schreibens teile ich Ihnen mit, dass ich sehr gerne bereit bin, Ihnen das neue Präparat zu überlassen. Ich sende Ihnen gleichzeitig eine Anzahl Röhren, sowie die Arbeiten von Alt und Iversen und eine mehr allgemeinen gehaltenen Gebrauchs — anweisung.

Ich bitte, nur Luetiker in Behandlung zu nehmen, die sonst kräftig sind und keine Organveränderung aufweisen; metaluetische Erkrankungen würde ich dagegen wenn möglich, vorläufig von der Behandlung ausschließen, da schon eine grosse Zahl derselben behandelt ist und ich zunächst das Endresultat abwarten möchte.

Was die Behandlungsweise betrifft, so würde ich zunächst nur die intramuskuläre Injektion empfehlen, und zwar nach einliegender Vorschrift.

Sehr dankbar würde ich Ihnen sein, wenn Sie mir über Ihre Beobachtungen und den Verlauf der Behandlung von Zeit zu Zeit einen kurzen Bericht erstatten wollten.

Mit besten Empfehlungen und vorzüglicher Hochachtung,

Ihr sehr ergebener
P. Ehrlich.

Magyarul:

Frankfurt, a/M., 1910. júl. 26.
Igen tisztelt kartárs ur!

Megemlékezve az Ön szives sorairól, közlöm Önnek, hogy szívesen küldök Önnek az új preparatumból soraimmal egyidejűleg néhány üvegcsevel. Egyben megküldöm Alt és Iversen tanároknak munkálatait is, mint használati utasításokat.

Csak arra kérem, hogy kizárólag olyan luetikus betegeket tessek kezelés alá venni, kik erősek és semmiféle szervi bántalomban nem szenvednek. Kezdetleges megbetegedések, amennyire lehetséges, a kezelésből kizárandók, mert már ilyenek közül több van kezelés alatt és meg kell várnom az eredményt.

Ami a gyógykezelést illeti az izmok közé való oltást ajánlhatom és pedig a mellékelt leírások szerint.

Nagyon háládatos lennék Önnek, ha megfigyeléseiről és a kezelés lefolyásáról engem időről—időre röviden értesíteni méltóztatnék.

Ajálva magamat maradtam kíváló tisztelettel,

üdvözlő hiva:

Ehrlich Pál.

Most tehát a makói, illetve csanádvármegyei közpórházban is kezdetét fogja venni a vérbaj betegek próbaoltása és itt is fogjuk tapasztalni a csodaszernak rendkívüli hatását és időről—időre nevek említése nélkül ugyan közölni fogjuk az elért eredményt.

Itt említjük meg, hogy Dózsa Lajos dr. kórházi főorvoshoz a délután folyamán 22 adag kisebb és nagyobb erősségű ilyen vér gyógyító szer érkezett.

NAPI HIREK.

— **Személyi hír.** *Justh Gyula* Makóváros országgyűlési képviselője ma délelőtt Makón járt és érdeklődött a hagymatermelők szövetkezte felől. *Justh Gyula* Makóról Budapestre utazott, onnét pedig néhány heti tartózkodásra Karlsbadba megy.

— **Presbyteri ülés.** A református egyháztanács vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor az egyháztanács termében *Nagy Károly* lelkész elnöklése alatt ülést tart.

— **Lutheránosok gyűlése.** A csanád-csongrádi lutheránus egyházmegye ma tartotta Szegeden évi rendes közgyűlését. Makóról a gyűlésen *Draskóczy Ede* lelkész és Réthy Károly egyházmegyei főügyész jelentek meg.

— **A városi park ügye.** Megemlékeztünk arról, hogy *ugy Somlai Albert*, mint *Érdeki József* ajánlatot terjesztett be a városi park és marosi fürdő létesítése iránt. Somlai a ludvári erdőt akarja parknak átalakítani és ugyanott akarja a marosi fürdőt is felállítani, Érdeki pedig azon a helyen akarja mindezeket létesíteni, hol a jelenlegi Báló féle fürdő van. A városi tanács ma foglalkozott mindkét beadvánnyal, de javaslatot nem alkotott, hanem *Dózsa Imre dr.* elnöklése alatt egy bizottságot küldött ki és ez fog a legközelebbi városi közgyűléshez javaslatot beterjeszteni. E bizottság tagjai: *Tokár András*, *Dózsa Lajos dr.*, *Szűcs József*, *Cirbus Dániel*, *Szakács Márk*, *Urban István*, *Bán Zsigmond dr.* városi közigazgatási ügyész, *Pákh Kálmán* városi gazdasági szaktanácsos és *Kolossy Jenő* mérnök.

— **A Juhász-féle könyvtár.** Néhány nappal ezelőtt, mint azt megírtuk egy bizottság tartott ülést a Juhász-féle könyvtár ügyében, hogy az átengedessék-e végleg a gimnáziumnak, vagy egy városi közkönyvtár állíttassék fel. A bizottság a közkönyvtár felállítását mellett foglalt állást és ilyen értelemben adott be javaslatot a városhoz. A városi tanács mai ülésében foglalkozott a bizottság javaslatával és indítvány gyanánt a közgyűléshez azt terjeszti be, hogy a közkönyvtár, mint a közmívelődés terjesztőinek egyik leghatalmasabb tényezője mielőbb felállíttassék. E célból kéri a tanács a képviselőtestületet, hogy a szükséges szekrények beszerzésére 800 koronát szavazzon meg, továbbá csekély díjja zással egy könyvtárnoki állást szervezzon. Egyben kimondotta a városi tanács azt is, hogy a könyvtár fejlesztésére a Dmke közbenjöttével államsegélyt kér.

— **A tömpösi sziget.** A tömpösi sziget egy részének tulajdonjoga fölött, mint ismeretes, per folyt Makóvárosra és báró *Gerliczy Ferenc* között. A pert Makóvárosra elvesztette, mert nem sikerült neki az ingatlan azonosságát bizonyítani. A városnak új pert kellett volna most kezdeni. Sikerült azonban ez ügyben egyezség útján rendet teremteni. A város jogügyi bizottsága is foglalkozott a város képviselői és a báró jogtanácsosa között lefolyt tárgyalás folyamán keletkezett egyezségi ajánlattal, amely szerint a Tömpös szigetért, melynek területe 4 katasztrális hold a vá-

ros a Maros innenső partján a báró tulajdonát képező, szintén Tömpösnek nevezett birtoktestből 15 katasztrális hold területet kap határ kiigazítás címén. A birtokhatárok látható jelekkel lesznek elkülönítendőek. A jogügyi bizottság egyezségi ajánlatát ma délelőtt tartott ülésében tárgyalta a városi tanács és azt a képviselő testületnek elfogadásra ajánlja. A város képviselőtestülete legközelebbi közgyűlésében foglalkozik ezzel az ügyvel.

— **Elutasított kérelem** *Varga István* és társai Kisorosz-utcai lakosok, mint arról már megemlékeztünk, kérvényt adtak be Makóváros tanácsához, melyben helytelenítik, hogy a Hajnal utcán a *Nagy Antal* kéményseprő háza előtt magánosok által épített ártézi kútnak vizét az Aradi utcára a csendőrlaktanya elé vezették el és kéri, hogy a kút fölösleges víze a Kisorosz-utca felé vezessék. Kérelmüket azzal indokolják, hogy ők sokkal közelebb vannak az említett ártézi kúthoz, mint az Aradi-utcaiak, de meg az Aradi-utcán, közvetlen a megyeháza előtt már nem egy ártézi kút, mi az ő utcájokban teljesen hiányzik. A városi tanács mai ülésében hosszú vitára adott a kérelem okot. Végre a tanács tekintettel arra a körülményre, hogy a kútat magánosok építették, nem különben figyelembe véve a vízjogi hatóságnak azt az intézkedését, hogy a kút vizének kivezetését az Aradi utcára engedélyezte, kénytelen volt a kérelmet elutasítani.

— **Kiutalt alapítványi kamat.** Makó város tanácsa mai ülésében a *Návay Tamás* fele alapítványnak első félévre esedékes kamata fejében 208 korona 70 fillért utalványozott ki *Glück Sándor* boroszlói márványipar iskolai tanuló kezébe.

— **Alaptalan panasz.** Néhány héttel ezelőtt az állami iskolai gondnokság azt a vádat emelte *K. Molnár Jenő* igazgató ellen, hogy az az állami iskola számadásait nem vezeti az utasításoknak megfelelően és erről a városi tanácsot is értesítette. Ennek folytán a városi tanács *Bán Zsigmond dr.* elnöklése alatt egy bizottságot küldött ki a gazdasági iskola számadásainak megvizsgálására. E bizottság küldetésében eljárva, a tanácsnak mai üléséhez jelentette, hogy a gazdasági iskola számadásait az igazgató példás pontossággal vezeti.

— **A városi kertész kérelme.** *Mikó Makóvárosi Fazekas József* városi kertésznek alkalmazta, szerződés szerint az öreg gyümölcsfáknak a fél termését biztosította a kertész számára. A szerződés megkötése óta azonban az öreg fák csaknem mind kikapultak; ezért *Fazekas* kérelmet terjesztett be a városhoz, melyben kárpótlásul az összes fiatal fák termésének átengedését kérte. A kérelmet ma délelőtti ülésében a városi tanács elutasította.

— **Kinevezés.** *Galambos Ignác dr.* polgármester *Oláh Margitot*, ki eddig díjtalanul volt a rendőrkapitányi hivatalnál alkalmazva fizetéses díjnoknak nevezte ki.

— **Egy iskola ügye.** Körübelül három év óta húzódik Makón a *Deák Ferenc*-utcai elemi iskolának építési ügye. Ebben az

ügyben a felső hatóság már többször utasította Makó városat az iskola újra építésére. A sürgetések azonban a mai napig eredmény nélkül maradtak. Minthogy az új tanév nemsokára ismét kezdetét veszi, a tanács mai ülésében akként intézkedett, hogy egy évre ismét haszonbérbe vette *Grünstein Márknak* Eötvös-utcai házat.

— **Szabályzat a digesztorról.** Megemlékeztünk már arról, hogy a vármegye törvényhatósága szabályzatot alkotott a digesztor kezeléséről. E szabályzatot azonban a földmívelési miniszter azon az alapon, hogy annak készítésére nem a törvényhatóság, hanem a város illetékes — nem hagyta jóvá. A tanács mai ülésén szerzett tudomást a miniszter intézkedéséről és kimondta, hogy azt a további eljárás foganatosítása végett a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti.

— **A gyámpénztári számadások.** *Hajdu János* városi főszámvéve a városi tanácsnak mai üléséhez terjesztette be az 1909 évről szóló gyámpénztári számadásokat. E szerint a gyámpénztári tartalékalap állaga 96502 korona. A tanács akként intézkedett, hogy a gyámpénztári alap 1909 évi jövedelméből 5611 korona 20 fillért fordít a törvénynek megfelelően az elhagyott gyermekek segélyalapjának növelésére.

— **A város hidjai.** Makó városában az árkokon keresztül vonuló hidak legtöbbje annyira megromlott, hogy új hidak építése vált szükségessé. Ezért a tanács az új hidak építésére pályázatot hirdetett, melynek határideje a tegnapi nappal járt le, a beérkezett pályázatok közül a legelőnyösebb volt *Csapó János* ajánlata, ki a hidaknak folyómenterét 3 korona egységár mellett hajlandó elkészíteni. Ezért a városi tanács őt bizta meg a hidak készítésével.

— **Községi számadások.** Makó város tanácsa a mai ülésében tárgyalta le az összes községi számadásokat és kimondta, hogy azokat jóváhagyás végett a városi közgyűléshez terjeszti be.

— **Kihirdetendő oklevél.** *Paku Imre dr.* városi főorvos a tanácsnak mai üléséhez beterjesztette *Szilágyi Teréz* szülésznőnek oklevelét, mit a tanács tudomásul vett és kimondta, hogy a törvény értelmében való kihirdetés végett a legközelebbi városi közgyűlés elé terjeszti.

— **Hűtlen alkalmazottak.** *Schönberg Jakab* magyarbányai kereskedő feljelentette *Boer János* és *Gedeon József* nevű segédeit, hogy azok tőle árukat loptak. A csendőrség a nyomozást megejtette és a két segédnél a lopott árukat meg is találták. A hűtlen segédeket feljelentették a szegedi ki ügyészségnek.

— **Egy új alapítvány.** *Justh Gyula* városunk országgyűlési képviselője ez év kora tavaszán, mint ismeretes újabb 10000 koronás alapítványt tett Makó városánál, de nem jelölte meg a célt, melyre az alapítvány kamatai fordítandók. Makó város megkeresésére *Justh Gyula* azt az értesítést küldötte, hogy újabb alapítványának kamatai minden évben két olyan leány növendéknek itélendőek oca, kik a polgár

iskola 4 éves tanfolyamát elvégezve, magasabb pályára lépnek.

— **Egy tűz eset utójátéka.** Lapunk mai számában megemlékeztünk arról, hogy *Dubai* Kálmán házában tűz ütött ki és a lángok egy istállót hamvasztottak el. E tűz eset kapcsán egy igen érdekes esetről értesített ma ben bűnkét a rendőrség. Tudomá sunkra hozta ugyanis hogy *Dobai Sándor* és *Török János* szomszédok a tüzoltókat működésükben akadályozták, őket udvarukba a fecskendővel, be nem engedték és durva módon szidalmazták. A rendőrség mindkettő ellen megindította az eljárást.

— **Véres verekedés.** *Oravecz György* és *Kopcsák Péter* battonyai lakosok ma délelőtt valami kicsinyes okból egy ottani korcsmában összeeszkedtek. Az egyre hevesebbé váló szóváltás csak hamar tetlegességgé fajult, melynek hevében *Kopcsák Péter* bicskát rántott és azzal *Oraveczet* hátba szúrta. *Oravecz* sérülése súlyos, de nem életveszélyes. *Kopcsák* ellen súlyos testisértés miatt az eljárást megindították.

— **Sertésvész a közelben.** Hódmezővásárhely város rendőrkapitányi hivatala ma arról értesítette Makó városát, hogy a sertésvész járványszerű jelleggel fel lépett, a forgalmi zárlatot elrendelte.

— **Szökött tanonc.** Megemlékeztünk arról, hogy *Kucses Imre* asztalos mesternek *Gera Ferenc* nevű inasa néhány nappal ezelőtt elszökött gazdájától. A városi tanács, mint elsőfoku iparhatóság mai ülésében elrendelte *Gera Ferenc* visszakísérését.

— **Gyanús elmarás.** *Török Péter* makói lakosnak kutyája ma délelőtt megharapta *Rontó Mihálynak* hasonló nevű 2 éves kis fiát. Miután a kutya veszett gyanús volt, azt állatorvosi megfigyelés alá vették s ettől teszik függővé, hogy a kis fiút felszállítsák e a Pasteur intézetbe.

— **A város vagyona.** *Hajdu János* városi főszámvevő a tanácsnak mai üléséhez terjesztette be a város vagyonáról készített leltárát. E szerint a város vagyona 3746706 korona 72 fillér, a város terhe pedig 848766 korona 53 fillér. E szerint a város tiszta vagyona 2897950 korona 19 fillért tesz.

— **Anyakönyvi hírek.** *Elhaltak:* Süket Borbála Éva, *Török Józsefné* 59 éves, *Fekete János* 8 hónapos korában.

— **60 éves korig megőrizhetjük arcunk, kezünk fiatalságát** ha azt gondozzuk, ápoljuk olyan dologgal, mely semmi körülmények között, az arcbőrre nem ártalmas, mely tisztan ápol és a levegő kihatásaitól óv. Ilyen a *Lukács* féle „*Flóra tejcrém*” és folyékony „*Narancs virág krém*”. Mindkettő 50—50 fillér (25—25 krajcár.) Kapható a főtérhez közel fekvő, az aradi utcai „*Megváltó*” gyógyszerüzletben.

Szerkesztőség: Hajnal-utca 13.
Kiadóhivatal: Kazinczy-utca 3.

Szerkesztői üzenet.

S. E. Makó. Most csak röviden kívánunk szólni. Jól teltételezi, akire az a szerkesztői üzenet szólt, jelen sorok és a tegnapi előtti üzenet írójáról, hogy van benne anyfi férfias és lelki bátorság, hogy határozottsággal és nyíltan mer szólni. Meg is teszi. Ezt garantálja eddigi magatartása is. Hogy most nem cselekszi, annak két oka van. Az egyik, hogy „félbemaradt” életét akarja rövidesen kiegészíteni s ez fontosabb, mint undok gilisztákat eltaposni, a másik pedig az, hogy még hiányzik egy két vonás ahhoz, hogy teljes legyen az életrajza. A múlt és a jelen rajza Ámbár már az eddigi jellemvonásokkal is meg lehetne ugratni. Most moratóriumot kap, mert egyszerre akarunk vele végezni. Addig ugráljon, ahogy neki tetszik. Nem fog azonban kétszer megújulni a hold és minden kíváncsi kielégítették félreérthetetlenül, mert megnevezetelen, világosan és adatokkal terhelten megtörténik a szólás. És akkor az illető „ugrani” fog ész nélkül, de egyúttal anélkül, hogy bolond volna, mert muszáj majd neki. És ki fog tűnni az is, hogy az eset botrányos és tényleg szerepelt az életében a bot és a revolver, csak hogy a bot az ő hátán koppant, a revolvért pedig mások ellen használta ugyan, de az nem *Browning* volt, hanem csak olyan revolver, amit a tisztességtelen hírlapírók használnak kétes existenciájuk valamelyes fentartására.

E. L. urnak. Makó. Mi sohase támadtuk a rendőrkapitányt azért, mert a földműves nép kocsijait este is engedi a főtér közepén, a kocsitont hajtani. Sőt azt tartjuk, hogy a főtér kocsijait kocsik közlekedésre való, nem pedig — korzózásra. Jogtalan és igazságtalan kívánság az, hogy esténként a kocsitont kényelmesen sétáló publikum kedvéért az egész napon át keservesen fáradt munkás népet rendes utjáról kocsijával együtt leterítsék. A gyalogjárdák elég szélesek, tessék a gyalogjáróknak ott sétálni, hagyják meg a kocsik számára a kocsitont, a melyen ezek este és éjjel éppen olyan joggal közlekedhetnek, mint nappal.

Lapkihordók felvétetnek a

MAKÓI Független Ujság kiadóhivatalában

Eladó HÁZ

az *Alma* utcában levő 17 sorszámu mely mindenféle gazdálkodónak megfelel, továbbá az *ingóban* egy 515 négyszögöl gyömölcsös és a szövetkezet féle földben 7 évi joggal egy hereföld. Ertekezni lehet a fenti szám a.

B. Nagy András tulajdonossal.

Regény.

Képek a szabadságharcból.

Irtó: egy volt 48-as honvédtüszér.

(36)

Két menyegző.

Harcoltak is honvédek a végkimerülésig. Ez a csata inkább önvédelmi csata volt azért, hogy keresztülvihessék a derék honvédek *Görgeinek* azt az ismétli mentő gondolatát, mint a télen véghezvitt híres *Sturecz* hegyi visszavonulását, hogy nem engedi seregét körülkerítettetni vagy elfogatni, hanem a helyett, hogy előre törne, egy oldalmozdulattal kisiklik az ellenség körmei közül és *Losonc*nak veszi útját.

Azonban ez sem ment olyan könnyen. Közel ezer szekér követte a főhadserget útjában mindenféle élelmiszerek, raktári egyenruhák, tisztek hozzátartozói és menekülőkkel.

Ezek pedig páni félelmükben egy hid átjárójánál szekereikkel úgy összegabalyodtak, hogy valóságos torlaszt képeztek és a sereg elvonulását majdnem elháríthatatlanul akadályozták.

Végre nagy baj és küzdelem után áthatoltak a hidon, hanem akkor már az ellenség is közléről üldözte a hátrálókat, úgy, hogy csak egy különítményű kis haderőnek ágyukkal kellett a visszavonulókat fedezni s csak annyit várni be, hogy a sereg jókora utat tegyen, azután ismét megállítani a támadókat védelmi harccal az időnyerés és feltartóztatás végett.

Igy folytonos csatározások után juthatott július 19 én egész *Rimaszombatig* a sereg.

Etelka is megtette ez utat a többi menekültekkel és a tisztek hozzátartozóival egyetemben.

De hogy ezerszer is észbe juthatott az otthon elhagyott családi háborítatlan magány, s az ő kedves, aranyos kis leánya, azt mondanunk sem kell.

Mig itt a szekéren egyedül, csupán a tisztiszolga által kísérvé, a háta mögött nap-nap után megújuló ágyudörgések valóságos idegbeteggé tették.

Hat napon keresztül künn a szabadban, nappal a forró nap heve, éjjel a hűvös, esős, szabad ég alatti tanyázás bizonynyal észbe jutatták az otthoni kényelmes, puha párnát.

(Folytatjuk.)

Földhaszonbérbeadás.

A hódmezővásárhelyi határban, *Leléhez* kocsival egy óra jársnyira, *Orbán Sándor* tulajdonát képező 35 kis hold tanya föld, zöltség és vetemény alá

haszonbérbe kiadó.

A locsoláshoz szükséges ártézi víz szabadon használható.

Ertekezhetni *Hmvásárhelyen* hetipiacokon vagy vasárnap *Mátyás utca 35 szám*, vagy *Gorzsa-tanya 43 szám* alatt.

Hirdetmény.

Návay Tamás ó-földeáki földbirtokos tudatja, hogy a félévi haszonbérletet **Kádár Sándornak** Makó, [*Paradicsom-utca 49. szám*] vagy az *Arad—Csanádi* takarékpénztárnak Makón lehet lefizetni.

Kádár Sándor mint **Návay Tamás** megbízottja tudatja, hogy hagyományosan a van még föld kiadó. Ugyancsak 20 katasztrális hold heretermés alá 10 évre, 100 hold föld kukorica alá egy évre és 60 kis hold *Návay Buki* féle föld 82 korona haszonbér mellett vetemény alá kiadó.

Návay László földbirtokos tudatja, hogy akik nála hagyományosan béreltek, a haszonbért **Kádár Sándor** megbízottjánál vagy **Návay Lászlónál** Óföldeákon lehet lefizetni augusztus 1-re.

Kádár Sándor megbízott kéri mindazokat, akik **Návay László** földjéből nyári használatra herét vásároltak a haszonbért nála augusztus 1-re lefizetni sziveskedjenek.

A *Kossuth-utca*-ban a *Szlovencsák* féle házban több lakás és két üzlethelyiség, valamint műhelynek alkalmas pincsehelyiségek f. évi augusztus 1-ére oleson kiadók. Ertekezni lehet **dr. Dózsa Simon** ügyvédi irodájában.

Sok pénzt takarít meg ha hirdetéseit kizárólag a **Makói „Független Ujság”**-ban közli.

Önt is érdekli, hogy Károlyi Mihály megnagyobbított főtéri festék kereskedésében **Óriási raktárt**
 talál a legjobb **száraz- és olajfestékekben.** Padló-, kocsis és butor **lackok.** Parket és fenyőpalló **viasz.** Pormentesítő **olaj.**
 Zománcmázak. Brunolin, politur. Aranyozók, szivacs, szarvasbőr, Aszfalt és kátránylemezek szavatolt jó minőségben kaphatók.
 Terpentin, benzín, petrolum, elsőrendű gépkendő **olajok és zsirok.** Saját készíttetésű **meszelők, kefék, ecsetek** — dus — választékban.

Ha ŐSZÜL a haja
 a Lukács-féle **Hajregenerátort** használja.
 Teljesen ártalmatlan szer, mely rövid használat után vissza adja az őszhajnak eredeti színét, fiatalkori szépségét, rugékonyságát. Sem kezét, sem ruhát nem piszkit. Használati utasítás minden üvegen.

Kapható egyedül Lukács Ferenc
 Megváltó gyógyszerárában Aradi-u.

Legolcsóbban a legjobb
 vas- és fűszerárakat **Kolozsy Károly**
 „Üstökőshöz“ címzett üzletében szerezheti meg.

Nyomdász tanoncok
 havi fizetéssel vétetnek fel a **Makói Független Ujság**
 nyomdájában. Kazinczy u. 3.

A Csokonai-utcában egy sarok ház, hol az épület egyik részében 25 év óta kitűnő forgalmu

FÜSZER-üzlet,
 másikk részében pedig **VENDEGLŐ**
 volt, haszonbérbe **KIADÓ.**

Értekezni lehet a tulajdonossal Csokonai utca 2745. szám alatt.

Üzletmegnyitás.
 Tisztelettel értesitem a nagyrészt közönséget, hogy Desseffy téren Martonosi gyümölcskereskedő házában, ludpiaccal szemben **fűszer-, liszt- és terményüzletet** nyitottam. — Állandóan raktáron tartok legjobb minőségű fűszerárakat, kenyér-liszteket, melyeket legolcsóbb árakért árusítok.
 A n. é. közönség b. pártfogását kérve, maradtam 000 000 000 tisztelettel:
OLASZ GÉZA

Ügyes, megbízható és szorgalmas **fiú tanoncnak** azonnal telvétetik

Kapusi Mihály liszt- és fűszerárkereskedésében. — Megyeház-utca.

Olcsó bevásárlási forrás.
 Értésitem a mélyen tisztelt közönséget, hogy egy nagyobb üzletfelosztásnál jutányos árért átvett divatos **rőfös árúkat** u. m. selyem, szövet, vászon, kanavász, festőkarton stb. nagyon **jutányos árért árusítom.**
 Sok mindenféle maradék félárban.
 Szíves látogatásokat kér
Tamás Mihály
 rőfös divatkereskedő.
 Üzlete: LUD piacz.

Pontos, szolid és azonnali kiszolgálás.

Elvünk: keves haszon, nagy forgalom.

Nagy előny senki sem csalódhat, mivel mindenfélé árú a legolcsóbb és szabott árban lesz eladva.

Aki valamely szert, vagy cikket bevezetni, vagy eddig elért forgalmát emelni akarja, vegye bizalommal igénybe

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

5400 példányban megjelenő politikai napilap hirdetési rovatát.

Hirdetések szabott áron vétetnek fel.

Nyomatott Ifj. Gaál László könyvnyomdájában Makón. 1910.